

ธรรมะสภา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ เทศน์เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราทำความสงบของใจ มนุษย์มีกายกับใจ บัดนี้ร่างกายของเราได้มาบวชเป็นพระ เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เพื่อความเป็นสุข เพื่อความมั่นคงในชีวิต ถ้าชีวิตมั่นคง จิตมีหลักมีเกณฑ์ คนเราเกิดมาถ้ามีหลักมีเกณฑ์ของเขา เขาจะควบคุมชีวิตของเขาตั้งแต่เกิด จนกว่าเขาจะหมดชีวิตนี้ไปด้วยความราบเรียบ ด้วยความสุขสมความปรารถนาของเขา

แต่ถ้าจิตใจของคนโลเล จิตใจของคนไม่มีหลัก เขาเกิดมาก็ลุ่มๆ ดอนๆ แล้วก็พบ พาแต่ความทุกข์ในหัวใจนั้นไป ฉะนั้นคนเราเกิดมามีกายกับใจ ฉะนั้นเราถึงมีกายกับใจ แต่เรามีสติปัญญาของเรา เราเห็นโทษภัยในวิถีสงสาร เราถึงเสียสละความเป็นสาธารณะ ชีวิตของมนุษย์เห็น ไหมมันเป็นสาธารณะ

สาธารณะคือสิทธิตามความเป็นมนุษย์ เราเสียสละความเป็นมนุษย์ที่มนุษย์เขา ดำรงชีวิตกัน นั้นเป็นเรื่องของโลก แล้วเราบวชเป็นพระเป็นเจ้า เพราะเราเป็นศากยบุตร พุทธชิโนรส เพื่อจะชำระกิเลส เพื่อจะให้กิเลสเบาบางจากหัวใจ เพื่อให้จิตใจของเรานั้น มั่นคงในหลักเกณฑ์ของเรา เราถึงบวชมาเห็นไหม เพราะว่า เป็นธรรม เราเกิดมา เราจะ บวชมาเป็นพระว่าจะปฏิบัติธรรมไปให้สมควรแก่ธรรม แต่เราก็เกิดมาบนโลกนะ เราอยู่กับโลก

เวลาเราคุยกันเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นเลย ไซ้ใหม่ เวลาทำหลวงตาท่านบอกเลย เรื่อง โลกไม่ให้พูด แม้แต่พระไตรปิฎกนะ ตีรจฉานวิชา ตีรจฉานวิชาคือวิชาทำให้เนิ่นช้า จะ พูดกันแต่เรื่องการค้าการขายต่างๆ มันไม่ได้ผิดทางศีลธรรมเลย แต่มันเป็นตีรจฉานวิชา เป็นวิชาของทางโลกเขา โลกเขาเรื่องการค้าการขาย เรื่องการทำงานธุรกิจเพราะเป็น หน้าทีการงานของเขา เขาหาปัจจัยเครื่องอาศัยของเขา

เราบวชมาเป็นพระเห็นใหม่ พอบวชมาเป็นพระหน้าที่ของเราจะผูกกันแต่ศีลเลข
 ธรรม ๑๐ เรื่องความมกน้อย เรื่องความสันโดษ เรื่องการมีสติ เรื่องการภาวนา นี่ถ้าพระ
 เขาคุยกันคุยอย่างนี้ เขาจะบอกให้คุยในเรื่องของธรรม แต่ทำไมเราคุยกันเรื่องโลกละ นี่
 พวกกันนี่เราฉันทาร้อน เวลาเราพูดอยู่คนเดียวเรื่องโลกทั้งนั้น หลวงพ่อพูดเองว่าให้พูด
 เป็นธรรม เป็นธรรม แต่พูดมาเรื่องทางโลกทั้งนั้นเลย เป็นทางโลก ! แต่ทางโลกมันมีคติ
 ธรรม

ถ้าจิตใจเราเป็นธรรมนะ จิตใจของเราเป็นหลักมีเกณฑ์ของเรา เราอยู่กับโลกนี้
 แหละ เวลาไม่มีสิ่งใดมาสะเทือนใจ มันสะเทือนหัวใจของเรามากเลย แต่ถ้าเขาเป็นโลกนะ
 เขามีแต่ความสั่นคลอน เขาสังเวชของเขา

คุณสิ เวลาคนเขาเห็นอุบัติเหตุ เห็นซากศพต่างๆ เขาอาเจียน เขาเหมือนกับอ้วกเลย
 เขาอาเจียนของเขา เขากินเนื้อสัตว์ไม่ได้ไปหลายวันเลย แต่มันก็แค่นั้น แต่ถ้าเวลาเป็น
 ธรรมนะ เวลามันพิจารณาของตัวเองไปมันนะ นี่พิจารณา มันไม่ใช่อ้วกอาเจียนอย่างนั้น
 อาเจียนนี่มันเป็นอรรถกถาญาณุโยค คือสิ่งใดที่เกิดขึ้นมาเป็นเรื่องของโลกๆ มันไม่เข้าสู่
 สัจธรรม มันเป็นมิตินึง

แต่ถ้าเป็นอีกมิตินึงนะ ถ้ามิตินี้ของธรรมนะ เวลาเข้าไปถึงมันสำรอก ความ
 สำรอกกิเลสในใจกับการอ้วกของร่างกายมันแตกต่างกัน เวลาร่างกายมันอาเจียน มันจะ
 อ้วก มันจะขัดแย้งในกาย มันจะกระอักกระอ่วนไปหมดเลย นี่เป็นเรื่องของร่างกายนะ
 แต่ถ้าเรื่องของจิตใจนะมันสำรอก มันคายออกมาด้วยวิธีการอย่างใด อันนั้นถึงจะเป็น
 ธรรม

ฉะนั้นถึงบอกว่าเป็นเรื่องของโลกๆ พวกเป็นแต่ทางโลก เวลาบอกว่าให้เป็นธรรม
 เป็นธรรม แต่พูดก็พูดเรื่องโลกหมดเลย ถ้าใจเป็นธรรมมันพูดเรื่องโลกมันก็เป็นธรรม
 พูดเรื่องโลกนั้นแหละแต่มาเปรียบเทียบเรื่องของธรรม เปรียบเทียบให้เห็นใจ ให้เห็นว่า
 สิ่งนั้นดีหรือชั่ว สิ่งนั้นเป็นคุณงามความดีหรือสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ นั่นถือว่าเป็น
 เป็นธรรม เป็นธรรม เพราะมันมีคติ คติธรรม แต่มันก็เปรียบเทียบกับโลก

นี่ว่าห้ามพูดเรื่อง โลกเลย ก็ห้ามพูดอะไรเลย ก็พูดเรื่องอวกาศ เรื่องความว่าง แล้วจะสื่อสารกันอย่างไร ถึงว่ามันเป็นสมมุติบัญญัติ ถ้าเป็นสมมุติบัญญัติเป็นเรื่อง โลก แต่เรื่องโลกเจือด้วยธรรม เรื่อง โลกเพื่อจะเข้าสู่ธรรม

แต่ถ้าจิตใจคนเป็นโลกนะมันไม่พาเข้าสู่ธรรม มันพูดเรื่อง โลกกันแล้วมันก็สนุกครึกครื้น แล้วมันเพลิดเพลิดไปกับโลก แล้วชีวิตนี้มันอยู่กับโลกนะ ความเป็นอยู่ของเราเรากลับกับโลก สิ่งนี้เป็น โลกเห็นใหม่

โลกคือเรื่อง การได้ การเสีย เรื่อง การธุรกิจ เรื่อง กิเลส ตัณหา ความทะยานอยาก เรื่อง การสะสม เรื่อง การทักขิมานะ นั้นเรื่อง โลก แต่เราเอาสิ่งนั้น สิ่ง ที่เอ็ง โทษว่า ถ้าเป็น ทักขิมานะ แล้วมันจะให้ โทษกับชีวิตผู้นั้นอย่างไร ความเห็นผิดมันจะให้ โทษกับอย่างนั้น อย่างไม่ ได เอาคติทาง โลก มาเป็น ธรรม

นี่ไง ธรรมะสภา ถ้าสภาไหน ไม่มี สัตบุรุษ ไม่มี ผู้ที่เป็น นักปราชญ์ ไม่มี ผู้ที่เข้าใจ ที่นั่น ไม่ถือว่าเป็น สภา ถ้าที่ ไหน เป็น สภา เป็น สภา คือ มี สติ ปัญญา เพื่อจะ ให้ เรา มี สติ ปัญญา เห็น ใหม่ นั่นถึง เป็น สภา แล้ว เป็น สภา คุณ สภา คือ เป็น ที่ นักปราชญ์ ที่ เขา ถก ปัญหา กัน นั่นคือ ปัญหา ของ เขา นะ

แต่ปัญหา ของ เรา ธรรมะ สภา มัน อยู่ ที่ ไหน ถ้า หัวใจ เรา ไม่ สงบ ขึ้น มา ที่ จะ เกิด แห่ง ปัญหา มัน เกิด ปัญหา ขึ้น มา ได้อย่างไร ถ้าใจเรา ไม่ มีความ สงบ ขึ้น มา ถ้าใจเรา มัน ไม่ เป็น ธรรม ขึ้น มา สภา เปิด ไม่ได้ นี่ คุณ สภา เขา จะ เปิด เห็น ใหม่ เวลา ถึง คราว ประชุม สามัญ วิสามัญ ของ เขา เขา ต้อง เปิด สภา เขา ต้อง มี กำหนด การ เปิด ของ เขา เขา ต้อง มี พระบรมราชโองการ ให้ เปิด สภา เวลา ปิด สภา เขา มี พระบรมราชโองการ ให้ ปิด สภา นั่นมัน เป็น สภา ที่ เป็น สมมุติ นะ นี่ เป็น ประโยชน์ กับ โลก

โลก เขา ต้อง มี กฎหมาย โลก ก็ ต้อง มี กติกา ของ เขา เพื่อ ประโยชน์ กับ เขา เพื่อ การ สمانนันทน์ ของ เขา เห็น ใหม่ คุณ คุณ พิณิจ ของ ผู้แทน ทั้ง ประเทศ แล้ว ลง ความ เห็น กัน ว่า จะ ทำ อย่างไร เพื่อ ความ สงบ สุข ร่มเย็น ของ สังคม นั้น

แล้ว ธรรมะ สภา ละ ใคร เป็น คน เปิด ? มัน จะ ไป เปิด สภา มา จาก ไหน ใคร จะ เป็น คน เปิด สภา ขึ้น มา มัน เปิด เลื่อนลอย ใจ เวลา เรา มา อย่าง นี้ ศึกษา ธรรม ศึกษา ธรรม ธรรมะ เป็น

ความว่าง นี่มันเป็นอาการเป็นเงา ตั้งแต่เงาหมดเลย มันไม่ใช่ธรรมะสภา มันเป็นเรื่องโลกเห็นใหม่ เพราะว่าคำว่าโลกเวลาพูดถึงธรรมะเป็นโลกๆ หมดเลย

โลกหมดเลยเพราะมันไม่เข้าสู่สังขาร มันเปิดสภาไม่ได้ ธรรมะสภาเปิดไม่ได้ ไม่รู้ว่าธรรมะสภาเปิดอย่างไร เข้าประตูไม่ถูก หาทางไปสภาตัวเองไม่ถูก หาทางไปสู่ความจริงของตัวไม่เจอ ถ้าหาความจริงของตัวไม่เจอมันจะหลงทางไปไหน ถ้ามันหลงทางไปเห็นใหม่ นี่ธรรมะสภา

ธรรมะสภามันเกิดที่ไหนล่ะ มันเกิดจากความจริงใจของเรา ความตั้งใจจริงของเราเห็นใหม่ คูสิ เวลาเขาตั้งงบประมาณแล้ว จะทำรัฐสภาใหม่ ก็ร้อยล้าน ก็พันล้านล่ะ แล้วกว่าเขาจะก่อสร้างขึ้นมา เขาทำพิธีเปิดพิธีปิดกันอยู่อย่างนั้น

แล้วของเราอยู่ที่ไหน สภาเอ็งอยู่ที่ไหน จิตเอ็งอยู่ที่ไหน ที่ตั้งของสภาอยู่ที่ไหน ความรู้สึกเราอยู่ที่ไหน ความรู้สึกเราก็คือเป็นความคิดใจ ความคิดนี้ คูสิ เด็กมันเล่นกันเห็นใหม่ เขาทำรัฐสภาเดี๋ยวนี้ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เขาก็มีชมรมของเขา เขาก็มีการฝึกงานของเขา เขาก็มีสภาของเขา เขาทำเหมือนกัน สภาเขาประชุมกันอย่างไร นักศึกษาเขาก็ไปดูงานแล้วเขาไปทำกันอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมพระพุทธเจ้ามา นี่ก็ศึกษาธรรมพระพุทธเจ้าใจ นักศึกษามันฝึกงานใจ มันฝึกงานมาแล้วมันเป็นงานจริงใหม่ล่ะ มันฝึกงานมาเขายังดีเขายังให้ครูตรวจ เขาได้คะแนนของเขา เขาจบการศึกษานะ ไอ้เรานี้ศึกษาธรรมพระพุทธเจ้ามาแล้วใครให้คะแนน ใครให้ความสุข ความสงบในใจเราล่ะ ใครให้ความจริงกับเราล่ะ

แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เราทำความเป็นจริงของเราขึ้นมา รัฐๆ หนึ่งเห็นใหม่ รัฐเป็นการปกครองหนึ่ง จิตหนึ่ง ! จิตหนึ่งมันเป็นเจ้าของนะ เรามีเป็นสติปัญญาของเรา สติของเรา ปัญญาของเรา เราเกิดมาเป็นโลกเห็นใหม่ โลกรวมกันแล้ว นี่ชาติคืออะไร ชาติคือมนุษย์รวมกัน ชาติคือสังคมที่รวมกันแล้วเป็นชาติ ชาติอะไรก็แล้วแต่ จะเป็นชาติไทย ชาติต่างๆ ก็แล้วแต่ชนชาติของเขา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งนั้นมันรวมขึ้นมามันก็เป็นชนชาติหนึ่งเห็นใหม่ จิตหนึ่ง รัฐหนึ่ง แล้วความรู้สึกหนึ่ง จิตนี้เวียนตายในวัฏฏะเห็นใหม่ เกิดตาย เกิดตาย ความเกิดตาย

เป็นจิตนิสัย เป็นความรู้สึกในหัวใจ สิ่งนี้ใครเป็นคนดูแลมา ใครเป็นคนจัดการมา เห็นไหมธรรมะสภา แล้วธรรมะสภามันเปิดได้ ธรรมะสภามันรู้ได้เห็นไหม ธรรมะสภา

เวลาเราห่วงใย เรามาพิจารณาของเราเอง ก็บอกว่าไหนว่าไม่ให้พูดเรื่องโลกใจ แล้วเวลาเราคุยกันเรื่องโลกๆ ทั้งนั้น.. เรื่องโลกๆ ทั้งนั้น ! แต่โลกๆ เป็นคติ เป็นที่เตือนใจ เรื่องโลกแต่ถ้ามีสติปัญญาเราไม่ไปติดกับโลกเห็นไหม เราต้องถนอม ต้องรักษา

หลวงตาท่านพูดว่า นกยังมีรังยังมีรัง พระอยู่ในอาวาสอารามที่อยู่อาศัยของผู้มีศีล เรามีศีลมีสัจขึ้นมาเราต้องอยู่ในอาวาส นี่การอยู่กับโลกเห็นไหม การอยู่กับโลกมันก็ต้องมีกฎมีกติกา เราจะอยู่กับเขาอย่างไร การอยู่เห็นไหมถ้าเขามีความเชื่อถือศรัทธาเราเขาก็จะให้เกียรติเรา เขาจะให้ความเคารพนับถือเรา ถ้าเขาไม่เชื่อถือศรัทธาเขาก็รุกรานเอา

ฉะนั้นความดำรงชีวิตของเราละ เห็นไหมสมบัติของพระ ยิ่งถ้าเราประชุมสภาของเราได้ สภาธรรมเราเปิดได้ เรามีปัญญาของเราเปิดได้ เราจะเข้าใจเขาหมดเลยละ เราเข้าใจเขาว่าถ้าเขาหยาบ คนเขาคิดแต่เรื่องหยาบๆ ความหยาบของเขาเขาคิดแต่เรื่องโลก คิดแต่ผลประโยชน์ คิดถึงทิวมานะของเขา นั่นเพราะจิตใจเขาหยาบ

ถ้าจิตใจเขาหยาบเขามันก็อยู่ในวงนั้น อยู่ในวงหยาบนั้น ถ้าเขาพัฒนาจากวงหยาบนั้นขึ้นมา มันก็อย่างกลาง อย่างละเอียดขึ้นมา ถ้าอย่างกลางขึ้นมาก็พัฒนาการขึ้นมา มันก็ดีขึ้นมาได้ แต่ถ้าเขาอย่างกลางเห็นไหม เขาจะพัฒนาขึ้นมา เขาก็จะละเอียดขึ้นไป มุมมองความเห็นแตกต่างกัน

มนุษย์มีมุมมอง มีกรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมเก่าเห็นไหม ดูจิตนิสัยมันแตกต่างกัน จิตนิสัยอันนี้มันมี เรารับรู้ได้ถ้าเราเห็นเป็นหมู่คณะกัน ถ้าเราเป็นหมู่คณะกันนะ เรารับรู้สิ่งใดได้ ใครมีความรู้ความเห็นแค่ไหน คุณิ เวลาหลวงปู่มั่นเห็นไหม ในสมัยที่หลวงปู่มั่น หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง ท่านจะถามพระ พระองค์ไหนภวานามีหลักมีเกณฑ์ ท่านจะดูแลรักษา ท่านพยายามจะต่อยอด ต่อยอดว่าเป็นอย่างไร จิตเริ่มดำเนินการไปแค่ไหน

แต่ถ้าพระองค์ไหนดาวนาไม่เป็น พระเหมือนกัน อยู่กับหลวงปู่มั่นด้วยกันเห็น
ใหม่ คุณิ เวลาหลวงตาท่านไปอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่ามองไปที่ไหนเหมือนพระ
อรหันต์ทั้งวัดเลย เพราะอะไร เพราะแขวนแต่โคม เดินจงกรมมันทั้งวันทั้งคืนเพราะ
หลวงปู่มั่นท่านเข้มงวดมาก พอเราเดินจงกรมเห็นใหม่ มันจะเปิดสภาใจ ธรรมะมันจะ
เปิด สภามันจะเปิด พยายามเดินจงกรมเปิดสภาให้ได้ หน้าที่ก่อร่าง

จิตหนึ่งหาที่ตั้งให้ได้ มันก็ต้องเข้มงวดต่อตัวเองเห็น ใหม่ แล้วผู้เข้าไปปฏิบัติใหม่
เข้าไปเห็นเข้าก็ว่า อู้อู นี่สงบเสงี่ยมเรียบร้อย เพราะอะไร เพราะว่ามีสติปัญญาควบคุม
ตัวเอง ถ้ามีสติปัญญาควบคุมก็เหมือนพระอรหันต์ทั้งวัดเลยนะ

ท่านบอกว่า มองไปที่ไหนมีแต่พระอรหันต์เลย มีแต่คนทุกขคนจนอยู่เราคนเดียว
เพราะจิตใจเรามันเร่าร้อน โอ้อโฮ ที่อื่นมันมีแต่พระอรหันต์ทั้งวัดเลย เราเองเป็นคนเศษ
คนคน คนที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์เห็น ใหม่ นี่ด้วยมุมมองของผู้ที่มีใจเป็นธรรม

เวลาหลวงปู่มั่นท่านก็บอกว่าถ้าองค์ไหนพอปฏิบัติได้ จิตสงบ แล้วออกใช้ปัญญา
ปัญญาขั้นไหน แล้วพัฒนาไปอยู่ขั้นไหนท่านจะคอยต่อ ยอด ต่อ ยอดให้ แต่ ! แต่ถ้าคน
ไหนดาวนาไม่เป็น แต่เพราะมาอยู่กับหลวงปู่มั่นก็พยายามสร้างสมบุญญาธิการ สร้างสม
บารมี ท่านก็สงสารนะ เหมือนคนทำงานไม่เป็นเราจะรีบเอาผลงานจากคนๆ นั้น มันมีมา
ไม่ได้ ถ้ามีไม่ได้เขาจะเดือดร้อนเอง

ฉะนั้น ถ้าเขายังดาวนาไม่ได้ให้เขาตั้งใจของเขา เพื่อทำคุณงามความดีของเขา
เพื่อให้ภพชาติมันสิ้นเข้า เพื่อให้เขาสร้างสมบารมีของเขา เพื่อให้พละ ๕ อินทรีย์ ๕ แก่
กล้า อินทรีย์พละ ๕ แก่กล้ามันก็มีโอกาสที่จะได้สะสมทำคุณงามความดีของเขาขึ้นมา ครู
บาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านจะรู้ของท่าน

ฉะนั้นมันยังมีรังมีรัง ฉะนั้นสิ่งที่ว่าเป็นโลก เป็นโลกก็การรักษา มันเป็น
ธรรมวินัย เห็นใหม่ ของของสงฆ์ ของของสงฆ์ที่แจกได้ ของของสงฆ์ที่แจกไม่ได้ ของ
ของสงฆ์ที่เป็นครุภัณฑ์แจกไม่ได้ แต่สงฆ์ให้สงฆ์ได้ แต่ของที่เราจะแจกกับคฤหัสถ์ แจก
ฆราวาสได้มันเป็นที่เป็นทาน สิ่งที่เป็นทานเราแจกได้ ของครุภัณฑ์ ลหุภัณฑ์

ครุภัณฑ์คือของหนัก ของที่มีคุณค่า แจกไม่ได้ เห็นไหม ธรรมวินัยก็เรื่องโลกๆ
ทั้งนั้น มันก็เป็นสมมุติทั้งนั้น สมมุติบัญญัติ แต่เวลาผ่านไปแล้วนี่สติวินัย ผู้ที่ผ่านไปแล้ว
เป็นสติวินัย มันไม่มีเจตนา มีกิริยาอย่างนั้น มันเป็นปาปมุต

ปาปมุตคือพ้นจากกฎกติกาทั้งหมด ถ้าพ้นกติกามันพ้นที่ไหน มันพ้นที่ใจนี้
สะอาดบริสุทธิ์ สิ่งที่ทำนั้นทำด้วยไม่มีเจตนาทั้งนั้น แล้วใครรู้ได้ว่าอันไหนเป็นปาปมุต
อันไหนไม่เป็นปาปมุต ปาปมุตเขาว่าเป็นปาปมุตไม่มีโทษๆ แล้วทำอะไรจึงไม่มีโทษ
ละ นี่มีโทษหรือไม่มีโทษ มันก็มีผลกับใจดวงนั้นใช่ไหม ใจดวงที่ทำ ถ้าใจดวงไหนมัน
ทำใจดวงนั้นจะมีกรรม กรรมดีหรือกรรมชั่วเห็นไหม

แต่ถ้าพูดถึงเป็นปาปมุตที่แท้จริง พอมันพ้นจากดีและชั่วแล้วมันตามไม่ถึง มันไม่
มีเงา ร่างกายที่ยืนอยู่บนแสงสะท้อนแล้วไม่มีเงามันเป็นไปได้อย่างไร แต่ถ้าจิตมันไม่มี
เงา พอไม่มีเงาขึ้นมามันตามไม่ได้ มารมันไม่เห็นตัว มารมันตามไม่ได้ใช่ไหม ถ้ามัน
ยังมีเงา มีที่มาที่ไป มารมันเห็นตัว

ถ้ามารเห็นตัวเราทำสิ่งใด เราจะเข้มแข็งขนาดไหน โดยเฉพาะจิตใจเราเข้มแข็ง
มาก เราไม่กลัวสิ่งใดเลย เราบอกว่ามรรคผลไม่มี บาปกรรมไม่มี สรรพสิ่งไม่มี ตายแล้ว
สูญ เราทำอะไรทำตามความพอใจของเรา มันก็คิดของมันได้ แต่เวลาถึงที่สุด นี่ถ้าคน
จิตใจมันกระด้าง จิตใจมันเข้มแข็งของมัน มันเป็นสภาวะแบบนั้น

แต่ถ้าจิตใจของเราเราทำได้ไง เรารู้ได้หมายถึงว่าของของเราเก็บไว้เอง กิเลสใน
หัวใจเรามี มันก็คือว่ามี ถ้ากิเลสในหัวใจเรามี ความลัษณะสังขารเรามี เพราะว่าเราเป็น
สุภาพบุรุษนี้เห็นไหม สุภาพบุรุษนี้ปัญญาชน ผู้ที่จะมีคุณประโยชน์กับเรา มันรู้ มันเห็น
มันพิจารณาของมัน มันแยกมันแยะของมัน

ถ้ามันแยกแยะของมันสิ่งที่มีก็คือต้องมี สิ่งที่มีเห็นไหมมันละเอียดจนสิ่งที่เราจะ
จับต้องไม่ได้ หรือสติเราไม่ทันมันก็เหมือนกับไม่มี แต่คนที่เขาหยาบพอมันสิ่งที่มันอยู่ก็
บอกว่าไม่มี ไม่มีเพราะมันไม่ต้องทำ ไม่มีเพราะมันไม่ต้องไปรื้อหา มันจะมองข้ามของ
มันไป มันมองข้ามได้อยู่แล้วเพราะมันเป็นนามธรรม

แต่ถ้าเราจะรู้คั่นของเรา เราจะมีปัญญาของเรา เราจะเอาผลประโยชน์ของเรา สิ่งที่มีก็ต้องว่ามี นี่ใจ มันซึ่งๆ หน้า มันเผชิญกับจิตอยู่แล้ว ว่าความถั่งเลตงสัยมันเผชิญกับจิตอยู่แล้ว สรรพสิ่งอะไรเกิดจากจิต ถ้าเกิดจากจิตมันก็ดับลงที่จิต การมาดับลงที่จิตมันดับลงอย่างไร เรามีสติปัญญาอย่างไร เห็นไหมนี้ธรรมะสภา

สังขาร ปัญญาที่มันจะเป็นธรรม พอจิตใจที่มันเป็นธรรมขึ้นมา สรรพสิ่งจะเป็นธรรมหมดเห็นไหม ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. สรรพสิ่งนี้มันเป็นธรรมชาติของมันนะ ถ้าจิตใจที่เป็นธรรมแล้วมันก็มองเห็นว่าอยู่กับโลก เราอยู่กับโลก โดยไม่ติดโลก นี่สังขาร ธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น มันแปรสภาพอย่างนั้น แล้วเราไม่ทุกข์กับมัน

แต่ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันเป็นธรรมะขึ้นมาได้อย่างไร จิตใจที่มันเวียนเกิดเวียนตายมันจะเป็นธรรมะขึ้นมาได้อย่างไร จิตใจที่มันจะเป็นธรรมะเพราะมันพิจารณาของมัน มันเห็นโทษของมัน แล้วมันปล่อยวางจนถึงที่สุดแล้วสมุจเฉทปหานขาดออกไป ก็เลสมันขาดออกไปจากใจ มันมีการกระทำของมัน

พอมีการกระทำจิตใจมันถึงเป็นธรรม พอจิตใจมันเป็นธรรมขึ้นมาแล้วสภาวะธรรมชาติมันเข้าไปบีบคั้น เข้าไปให้โทษกับใจดวงนั้นไม่ได้ ถ้าใจดวงนั้นมันพ้นออกไป มันเหนือโลก มันพ้นจากโลก มันโลกุตตรธรรม มันเหนือโลก เหนือสังขาร เหนือธรรมะ เหนือทุกอย่างแล้ว ธรรมะมันถึงเข้าไปกระเทือนหัวใจดวงนั้นไม่ได้ มันถึงเป็นธรรมชาติไป

สิ่งที่มันเป็นธรรมชาติเพราะจิตใจเป็นธรรมแล้วมันถึงเป็นธรรมชาติ ! แต่ถ้าจิตใจที่ยังไม่เป็นธรรมมันเป็นธรรมชาติไปไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะจิตใจมันสั้นไปหาเห็นไหม สิ่งที่มีอยู่ สิ่งทีกลีสมันมีอยู่ในใจ สิ่งที่มีรับรู้ของมันจะเป็นธรรมชาติได้อย่างไร

เราเป็นหนี้แล้วเราบอกว่าไม่มีหนี้ๆ มันเป็นไปได้อย่างไร เราเป็นหนี้ เราไม่ได้ใช้หนี้มันจะพ้นจากหนี้ไปได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้ ! ในเมื่อมีกิเลสในหัวใจอยู่ ถ้าไม่ได้มีการชำระสะสางขึ้นไป มันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

สิ่งที่เป็นไปได้มันเป็นเรื่องความจริงนะ แล้วเราก็จะปฏิบัติธรรมกันเพื่อความจริง ถ้าเราจะปฏิบัติธรรมกันเพื่อความจริง เราจะต้องเป็นธรรมะสภา ฉะนั้นเวลาเราพูดธรรมะว่าพูดเรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ ก็จะเข้ามาสู่ธรรม เพราะจิตใจที่มีหลักมีเกณฑ์จะชักจูงเข้ามาสู่ธรรม เพื่อให้มันมีการตื่นตัว เพื่อต้องการให้มันมีสติปัญญา ไม่ใช่ว่านะ เวลาปฏิบัติธรรมมันมีหนักมีเบา เวลามันเบาจิตใจมันดี จิตใจเรามีความสุขนี่นะไม่ต้องลงหนักขนาดนั้น จิตใจเราประคองรักษา

แต่ถ้าจิตใจมันหยาบ จิตใจมันเสื่อม จิตใจมันไม่เข้าสู่ธรรมเราต้องลงหนัก มันมีหนักมีเบา นะ คูสิ เรากินข้าวเห็นไหม มันยังมีข้าว มีหวาน มีน้ำ มันไม่ใช่กินแต่ข้าวอย่างเดียว แล้วไปถึงหวานก็ไม่กิน น้ำจะกลั้วคอก็ไม่กิน มันจะอยู่กันได้อย่างไร มันจะฝืนทนกันไปได้พักๆ เท่านั้น มันเป็นเรื่องไปได้ ถ้ามันเป็นจริงไปได้มันเป็นเรื่องไปได้

ฉะนั้นถ้ามีหนักมีเบา การกระทำของเรามันต้องมีหนักมีเบา สิ่งใดที่มันจะเป็นน้ำหนักของเราขนาดไหน คูสิ เวลาเขาสร้างบ้านสร้างเรือนเห็นไหม เขาไปโค่นต้นไม้ขึ้นมา ต้นไม้เขาต้องถากต้องถางขึ้นมา กว่ามันจะเป็นไม้ที่พอจะลงเลื่อยลงกบได้ ไม้ทั้งต้น แต่เดี๋ยวนี้เขาทำทั้งต้น เขาบอกว่ามันเป็นศิลปะ นั่นก็เป็นวิธีการของเขา นี่พูดถึงคนมันจะตะแบงนะ

เวลากิเลสมันจะตะแบงมันตะแบงไปได้หมด แต่ถ้าโดยหลักตามความเป็นจริงกว่าที่เขาจะลงกบได้ กว่าที่เขาจะทำได้ เขาจะต้องตัดต้องแปลงของเขา มา จิตใจของเรามันเป็นโลกๆ มันดำมืดมันยังไม่มีพลังงานเลย เราก็ต้องมีสติปัญญาของเรา มันต้องมีความตั้งใจของเรา มันต้องมีความจริงใจของเรา ทำให้มันเป็นขึ้นมาถึงต้องมีหนักมีเบา

ถ้ามีหนักเวลาหนักเราต้องหนัก เวลาหนักเห็นไหม คูสิ เวลาจิตใจเรามันถดถอย ที่จิตใจมันไม่สู้เราต้องลงให้หนักมือไว้ พอหนักมือไว้ นะ แต่พอจิตใจมันดีขึ้นมา ความหนักมือมันทำให้จิตละเอียดเข้าไปไม่ได้ ความหนักมือเห็นไหม มันก็ต้องประคองต้องใช้ความนุ่มนวลเพื่อให้จิตใจมันพัฒนาของมันขึ้นไป

ถ้าจิตใจมนุษย์มันพัฒนาขึ้นไปนะ มันก็เป็นอีกวาระหนึ่ง ถ้าเป็นวาระหนึ่งนะ แล้วสิ่งนั้นพอมันเข้าไปแล้วมันจะอยู่ของมันคงที่ได้ไหมล่ะ สุดท้ายแล้วมันก็เสื่อมคลายออกมา เราต้องพัฒนาของเราไปจนมีความชำนาญ จนจิตตั้งมั่น จิตจะตั้งมั่นได้ด้วยเห็น

ใหม่ คุณก็ ถ้าจิตเราตั้งมั่นได้ เราทำขนาดไหนให้มันเสื่อมอย่างไรมันก็ไม่เสื่อม แต่ถ้าเราไม่ตั้งมั่นนะ ถึงเวลามันเป็นไปได้ไง

ถึงคนทุกข์ขนาดไหนก็แล้วแต่ กาลเวลามันจะสมานของมัน คนเรานะ สิ่งที่เราที่พลัดพรากจากไป ของรักของหวงจะพลัดพรากจากไป ทุกข์เหลือเกิน ทุกข์เหลือเกิน แล้วสิ่งนี้ กาลเวลามันจะสมานให้จางลง จางลงเห็นใหม่ แม้แต่ไม่ปฏิบัติธรรมมันยังเปลี่ยนแปลงได้เลย มันเป็นอนิจจัง

สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นของรักของสงวนที่มันพลัดพรากไปมันก็เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ ในความทุกข์ ในความรู้สึกลับมันก็เป็นอนิจจัง ! ในความต่างๆ ในการยึดมั่น ในความสุขมันก็เป็นอนิจจัง ในความทุกข์มันก็เป็นอนิจจัง มันไม่มีอะไรคงที่เลย

แต่สิ่งนี้มันสลับเปลี่ยนกันแบบนี้ มันเกิดดับ มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าเรามีสติปัญญาเห็นใหม่ นี่เป็นธรรม สัจธรรมมันอ้างอิงเป็นบุคลาธิษฐานจากวัตถุ จากวัตถุก็กลับมาเป็นอารมณ์ความรู้สึก ความนึกคิดนี้มันก็อารมณ์ความรู้สึกมันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง จากวัตถุอันหนึ่งมันเข้าสู่พลังงาน พอเข้าสู่พลังงาน พลังงานตัวนั้นมันเปลี่ยนแปลง พลังงานนั้นออกมาเป็นวัตถุอีก ออกมาเป็นสังขาร ออกมาเป็นปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ เห็นใหม่นี้สภาวธรรม นี้ธรรมะสภา

ธรรมะสภามันเปิดในหัวใจของเรา แล้วมันจะมีการพิจารณากฎหมาย พิจารณา สิ่งที่เป็นความชอบธรรมและไม่ชอบธรรมในหัวใจของเรา ถ้ามีการพิจารณาสิ่งที่เป็นชอบธรรมและสัจธรรมแล้วสภาลงมติว่ารับหลักการหรือไม่รับหลักการ

จิตใจที่มันออกพิจารณามันเห็นของมันจริงหรือเปล่า มันจะครบองค์ประกอบของมันไหม มันเป็นความจริงของมันไหม นี่มันพิสูจน์ได้ ถ้าธรรมะสภามันเปิดขึ้นมา เราจะรู้จริงเห็นจริงเลยว่ามิตินี้แห่งโลกุตตรธรรม มิตินี้แห่งธรรม

ถ้ามิตินี้แห่งธรรมมันเกิดขึ้นมา เราจะรู้ได้ว่ามิตินี้แห่งธรรมโลกุตตรธรรมกับโลกียธรรมมันเป็นอย่างไง โลกนี้เป็นโลกียธรรมนะ ข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา เวลาองค์พระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ ธรรมและวินัย วินัยเห็นใหม่ สิ่งที่เป็น

วินัยที่ว่าการคว่ำบาตรเห็นใหม่ การลงพรหมทัณฑ์ต่างๆ มันมาจากธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นมาเรื่องโลกมันก็ออกมาจากธรรม แต่เขาเขียนขึ้นมาเป็นโลก เพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย นี่พอเอามาใช้เป็นกฎหมายเราก็ศึกษาของเรา ถ้าศึกษาแล้วเราเข้าไปรู้ถึงสัจจะความจริงนะ เราจะซึ่งใจว่าสิ่งที่เราทำอยู่ด้วยความไม่รู้ สิ่งที่ยังบังคับชีวิตเราย่อมมันก็มาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราไม่รู้เรื่องเลย เพราะเราไม่รู้ที่มาที่ไป แต่เรามาปฏิบัติของเรา เรารู้ถึงที่มาที่ไปด้วย แล้วเราเห็นผลตามความเป็นจริงด้วย ว่าจิตใจมันเข้าไปสัมผัสตามความเป็นจริงด้วย ถ้าสัมผัสเป็นจริงด้วยเห็นใหม่ นี่ไง ที่ว่าเป็นโลกุตตรธรรมที่มันพ้นโลก มันพ้นโลกได้อย่างนี้ไง พ้นโลกด้วยความจริง พ้นโลกด้วยความรู้สึกของตัวเอง

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนี้มันได้แก้ไขใจมันแล้ว ใจดวงนี้มันได้เปลี่ยนแปลง ได้มีการกระทำแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เทศน์ธรรมจักรเห็นใหม่ จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว ไม่มีใครมีความสามารถจะย้อนกลับได้

มันย้อนกลับไม่ได้ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว มันย้อนกลับไม่ได้ตั้งแต่จิตดวงนั้นมันเปลี่ยนจากโลกียะเป็นโลกุตระ แล้วพอโลกุตระจากโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี จนถึงที่สุดแห่งทุกข์เห็นใหม่ มันจะตีกลับขึ้นมาไม่ได้ เพราะมันเป็นอกุปปธรรม มันเป็นความจริง ! มันเป็นอกุปปธรรม มันจะแปรสภาพอีกไม่ได้ !

แต่ในปัจจุบันนี้มันเป็นความจำ สิ่งที่ทำให้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กุปปธรรม อกุปปธรรม การศึกษาและการประพฤติปฏิบัติ เรารู้ว่าเราทำได้หมดแล้ว แต่มันทำขึ้นมาด้วยโลกใจ ด้วยโลกคือด้วยความรู้สึกของตัวเอง แล้วแบ่งแยกนะ สิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนี้เป็นโลก

แต่ความจริงโลกกับธรรมเหมือนเหรียญมี ๒ ด้าน มันอยู่ในตัวมันเอง สุขอยู่กับทุกข์ ทุกข์อยู่กับสุข เกิดกับดับอยู่ด้วยกัน เพียงแต่เกิดหรือดับเท่านั้นเอง นี่สัจธรรมมันเป็นอย่างนั้น เราเข้าใจธรรมตามความเป็นจริง เวลาถ้าใจเป็นธรรมแล้วถึงจะพิจารณาพูด

เรื่องโลกมันก็เป็นธรรม มันจะมีเกร็ดของธรรม สิ่งที่เป็นคติเตือนใจเพื่อประโยชน์กับเรามาตลอด

แต่ถ้าเราไม่มีตรงนี้นะ เราก็ว่าสิ่งนั้นเป็นโลก วิทยาศาสตร์ไง พิจารณาเป็นวิทยาศาสตร์เลย ใอนั้นเป็นโลก ใอนั้นเป็นธรรม แล้วอะไรเป็นธรรม มันเป็นสมมุติหมด อ้าปากมันก็สมมุติแล้ว แต่สมมุติโดยใจที่เป็นธรรม มันเป็นประโยชน์กับผู้ฟังนะ เพราะอะไร เพราะมันมีคติ มันมีความเตือนใจเรา

พอมันเตือนใจเรานะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด คนเกิดมาเท่าไรทุกคนก็ต้องตายหมด ถ้าเราจะตาย อนาคตเราจะต้องตาย เราจะมีคุณงามความดี เราจะมีอะไรติดไม้ติดมือเราไป คำว่าติดไม้ติดมือเนะ นี่ติดหัวใจ ถ้าหัวใจมันได้คติธรรมนะ มันซึ่งในตัวมันเองนะ ใครจะบอกใครจะสอนนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่จิตใจของเรานี้เนะ ถ้ามันสัมผัสเอง มันรู้ของมันเองความสุขนั้นมันอยู่ที่ใจ ความสุขนั้นมันจับสุมที่ไป

แต่ถ้ามันเดือดมันร้อนเห็นไหม คุณมันเดือดร้อนสิ คนเราหมดบุญเห็นไหม เวลามันเดือดมันร้อนข้างในมันคืนรนทั้งนั้น มันคับแค้นใจนัก คับแค้นใจจนเราอยู่ไม่ได้ แต่ถ้าเวลาเราทำตามใจมันนะ เวลาเราผ่อนคลายตามมัน มันพอใจหมด ฉะนั้น ถ้าจิตใจมันเป็นอย่างนั้น นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นโลกนะ โดยที่เราไม่รู้ตัวเลย

แต่ถ้าเป็นธรรมมันมีสติตลอด เป็นธรรมมันมีสติตลอด มันจะรู้ตัวไปตลอดว่าสิ่งนี้ที่คิดนี่มันเป็นวิฤติภาวะที่หยาบ มันก็รู้ได้แค่หยาบๆ ถ้าละเอียดขึ้นไปมันจะรู้ละเอียดมากขึ้น แล้วถ้ามันเป็นสมาธิเนะ โดยที่ว่าเป็นไม่จริง โดยที่ไม่มี ความหลงใหล มันจะรู้ได้เลยว่าสมาธิก็คือสมาธิ

แล้วถ้าเกิดปัญญารุ่งขึ้น มา ปัญญา มันจะเริ่มชำระละ ปัญญา มันเริ่มแยกแยะละ พอมีปัญญาเราจะเห็นความต่างของโลกุตตรธรรม โลกุตตรปัญญา กับโลกียปัญญาเลย โลกียปัญญาคิดตรึกขนาดไหนก็แล้วแต่ ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือการปล่อยวาง คุณีเรามีความสกปรกใช้ไหม เราอาบน้ำ ร่างกายเราสกปรกอาบน้ำแล้วก็จบเท่านั้นเอง แล้วเดี่ยวร่างกายมันก็ขับของเสียออกมาอีก มันก็สกปรกอีก

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราใช้โลกีย์ปัญญา เราพิจารณาขนาดไหน ผลของสมณะก็คือทำ
ความสงบของใจ คือจิตใจสะอาดชั่วคราว ถ้าจิตใจมันได้ชำระ ทำให้สะอาดแล้ว มันก็คือ
สะอาด เดียวมันก็ขับของเสียออกมาอีก แต่ถ้ามันเกิดโลกุตตรธรรมเห็นใหม่ มันเข้าไป
ชำระจากภายในเลย ถ้ามันชำระจากภายในเลยนะ สิ่งที่อยู่ภายในคือความยึดมั่นถือมั่น
คือการเห็นผิดของใจ

ถ้ามันชำระความยึดมั่นถือมั่นตามความเห็นของใจ นี่โลกุตตรธรรมที่มันเข้าไป
ชำระแล้ว พอชำระแล้วความสะอาดบริสุทธิ์อันนี้ นี่โลกุตตรธรรม ธรรมที่เหนือโลก
เพราะชำระแล้ว พอมันขาดออกไปแล้ว พอขาด.. กิเลสมันขาด พอกิเลสมันขาดไปมันก็
จบสิ้น จบสิ้น กิริยาคือกิริยานะ มันเป็นความมหัศจรรย์

คุณรูปร่างนี่นะถ้ามีการเคลื่อนไหวอยู่ มันต้องมีการขับของเสียออกมาแน่นอน
จิตใจ ! จิตใจที่เวลามันเป็นโลกุตตรธรรม เวลากิเลสมันขาดไปแล้วมันก็เป็นกิริยา มันก็
เหมือนรูปร่าง พลังงานที่มันใช้อยู่ แต่มันไม่มีของเสียออกมา นี่มันแตกต่างกัน

มันไม่มีของเสียเพราะอะไร เพราะมันไม่มีกิเลส มันไม่มีสัทธิกายทิฐิ ทิฐิที่
ความเห็นผิด คุณพลังงานเห็นใหม่ พลังงานมันไม่มีความร้อน แต่มันก็มีพลังงาน จิตใจ
ถ้ามันมีวิชา มันมีความไม่รู้ของมัน มันมีความขัดแย้งกัน เวลามันขับเคลื่อนออกมา
มันก็ต้องให้ผลเป็นโทษ ให้ผลเป็นความหงุดหงิด ให้ผลเป็นความไม่พอใจ ให้ผลเป็น
อะไรต่างๆ เห็นใหม่

แต่ถ้าพอชำระกิเลส คือชำระล้างทำความสะอาดโดยสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ
ความสะอาดชั่วคราว แต่มันยังมีกิเลสอยู่ มันก็ขับของเสียมา ขับความหงุดหงิดออกมา
ขับสิ่งต่างๆ ออกมา แต่พอมันชำระล้างแล้ว พอมันสะอาดแล้วเห็นใหม่ มันเป็นกิริยา
ของจิต แต่ที่มันไม่มีความขัดแย้ง ไม่มีความหงุดหงิดในหัวใจ ไม่มีสิ่งใดที่ขับเคลื่อน
ออกมา มันเป็นคนละเรื่องเลย คนละเรื่อง

นี่ไง ถึงว่าถ้าเป็นโลกเห็นใหม่ โลกกับสภา โลกกับธรรมะสภา ถ้าธรรมะมันเกิด
ธรรมะสภามันเกิดกับโลกเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นโลกเป็นไตรัจฉานวิชา ความทำให้เนิ่นช้า สิ่ง
ที่เนิ่นช้า ถ้าเราคุยกันเอง เรื่องโลกก็คือโลกกับโลก เหมือนสภาทางโลกที่เขาเปิดประชุม

แล้วเขาทะเลาะเบาะแว้งกัน จนเขาทำร้ายร่างกายในสภากันก็เยอะเยอะไปนะเดี๋ยวนี้ เพราะอะไร เพราะทิฐิ เพราะความเห็นที่มันไม่ลงกัน มันก็ต้องทำร้ายกัน

ถ้าเราเป็นโลก เราคุยกัน เราคุยกันเรื่องโลกนะ เดี่ยวมันก็ขัดแย้งกัน เดี่ยวมันก็มีปัญหากัน หนีปัญหากัน เพราะอะไร เพราะทิฐิของคนไม่เหมือนกัน ความรู้สึกความนึกคิดของคนไม่เหมือนกัน

แต่เวลาครูบาอาจารย์จิตใจท่านเป็นธรรม ! แต่ท่านพูดเรื่องโลกๆ ถ้าพูดเรื่องธรรมมันเรื่องอวกาศ เรื่องภาษาที่เราเข้าใจไม่ได้เลย ฉะนั้นสิ่งที่เป็นธรรมอันนั้นท่านจะสื่อความหมายเตือนหัวใจของเรา ท่านก็เปรียบเทียบออกมาเป็นโลก เปรียบเทียบ เปรียบเทียบ โลกเป็นอย่างนี้ ความถูกผิดเป็นอย่างนี้ มันก็เป็นธรรมขึ้นมาจนได้ ถ้าใจเป็นธรรมเห็นใหม่ แม้แต่พูดเรื่องโลกมันก็เป็นธรรม !

แต่ถ้าหัวใจเราเป็นโลกพูดเป็นธรรมมันก็เป็นโลก หัวใจเป็นโลกเห็นใหม่ หัวใจดู ลี ศึกษาขนาดไหน จะมีความรู้มากขนาดไหน แต่เพราะกิเลส อวิชชา ความไม่รู้จริง ในหัวใจ พูดธรรมะก็ออกมาเป็นโลก ! มันไม่เป็นธรรมะสภา ไม่ใช่สัตบุรุษ ไม่ใช่ นักปราชญ์ พูดออกมามันมีกิเลสในหัวใจออกมามันก็เป็นโลก !

แต่ถ้าจิตใจมันเป็นธรรมเห็นใหม่ นี่พูดเรื่องโลกๆ เพื่อเป็นคติกัน มันก็เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมเพื่อเตือนหัวใจเราเห็นใหม่ นี่ฟังธรรม ถ้าฟังธรรม ฟังธรรมให้เรา มีสตินะ

นี่จะปีใหม่แล้ว โลกนะเขากำลังรอวันปีใหม่กัน เขาจะส่งความสุขให้ต่อกัน แล้ว มันจะมีความสุขจริงไหม มันก็เป็นเรื่องโลก เป็นเรื่องวัฒนธรรม เป็นเรื่องประเพณี เรา เป็นไข้ เป็นโรคร้ายแรง แล้วเขาจะให้ศีลให้พรให้เราหายจากโรคนั้นเป็นไปได้ไหม มัน เป็นไปไม่ได้ โรคนั้นมันจะหายได้ต่อเมื่อเรารักษามันตามข้อเท็จจริงนั้น มันถึงจะหายได้

นี่ก็เหมือนกัน ความสุขที่แท้จริง ความสุขที่เขาจะส่งมอบให้กัน ใครจะส่งมอบ ให้ใคร แต่ความสุขที่เราจะหาขึ้นมา ความสุขที่เราจะพัฒนาขึ้นมาจากจิตใจของเราที่เป็น โลกกันอยู่นี้ จิตใจที่เราभावขนี้เห็นใหม่ เราบวชเพราะเราเห็นภัยในวัฏฏะนะ เราก็อยู่ กับโลก

เกิดมาเป็นมนุษย์ทุกคนมีสิทธิหน้าที่ ทุกคนมีสิทธิตามสิทธิของตัวเอง จะดำรงชีวิตอย่างไรก็ได้ นี่มันเรื่องของโลก เราก็อยู่กับเขา เราเห็น แต่ถ้าเราเสียสละ เพราะเราเกิดมาในประเทศอันสมควร เกิดมาในประเทศที่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ทางอำนาจรัฐเขายอมรับ เขาถึงให้สิทธิใจ

ให้สิทธิว่าผู้เป็นนักบวชแล้วให้โอกาสในการประพฤติปฏิบัติ ให้โอกาสในการค้นคว้าวิจัย ทำให้หัวใจนี้เป็นธรรมขึ้นมา ถ้าทำให้หัวใจเป็นธรรมขึ้นแล้ว แล้วเอาธรรมมาเจือจาน มาสั่งสอน มาให้กับสังคมนั้น ได้ลิ้มรสธรรม โอสธ ธรรมที่เป็นสัจธรรมเพื่อประโยชน์ เห็นไหม เป็นสิ่งที่ประโยชน์กับชุมชนนั้น เป็นประโยชน์กับรัฐชาตินั้น ที่เห็นว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ

เราเกิดมาในประเทศอันสมควร เกิดมาในประเทศที่นับถือพุทธศาสนาเราถึงมีโอกาเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นธรรมทายาท เราเป็นลูกของพ่อของแม่ มาบวชเป็นพระนี่เป็นลูกของพระพุทธเจ้า เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นลูกของพระพุทธเจ้า เราปฏิบัติธรรมของเราให้สมควรแก่ธรรม เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เกิดเป็นธรรมะ ให้เกิดธรรมะสภาขึ้นมากับหัวใจของเรา

ถ้าเกิดธรรมะสภาขึ้นมาจากหัวใจของเรา เราจะซึ่ง เราจะเห็นคุณค่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเมตตาธรรม ปัญญาธรรม เมตตาคุณ ปัญญาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรารถนามารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์นั้น มันเป็นบุญกุศล เป็นอำนาจวาสนาขนาดไหน ที่เราเกิดมาแล้วเรามีโอกาสเช่นนี้

แล้วเราประพฤติปฏิบัติเข้าไปเราจะเห็นคุณประโยชน์ เห็นการกระทำ แล้วถ้าจิตใจเป็นธรรม เวลาเราระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มันระลึกออกมาจากใจ เวลาเรากราบพระ เราดำรงชีวิตของเรา มันจะสงบร่มเย็นของมันในหัวใจ หัวใจนี้จะมี ความสงบร่มเย็นเพราะว่าธรรมรส ธรรมวุฒิต่างๆ มันมีพร้อมอยู่ในดวงใจนั้น

ถ้ามีความพร้อม นี่ไง มันถึงเป็นธรรมะสภา ที่เป็นที่พักอาศัย เป็นที่บอกผู้กล่าวผู้สอน เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้พวกเราได้อาศัย ได้เกาะเกี่ยว ได้ความร่มเย็น ถ้ามีความร่มเย็น คุณติ เราบวชเป็นพระมาใหม่ๆ ถ้าเราอยู่ประจำของเรา เราก็ไปตามประจำของเรา แล้วโลกธรรมมันรุนแรงแค่ไหน

แต่โลกธรรมเรามีครูบาอาจารย์ของเราคอยผ่อนแรงให้ คอยปกป้องรักษาให้ จาก
 เด็กๆ เห็นไหม ต้องขอนิสัย ถ้าไม่ ๕ พรรษาคือต้องขอนิสัย จะถือนิสัยครูบาอาจารย์ ถือนิสัย
 ขึ้นมาจนเป็น นี่ใจนิตยของคฤหัสถ์ นิตยของสมณะ สมณสาธูป เข้ามาฝึก เข้ามาหัด
 ด้วยร่วมโพธิ์ร่วมไทรของครูบาอาจารย์ที่ปกป้องดูแลเรา แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติ
 ขึ้นมาให้เราเข้มแข็งขึ้นมา ให้เราเป็นศาสนทายาท ให้เรามีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ

เรามีธรรมะในหัวใจของเราเราจะเปิดธรรมะสภาในใจเราได้! ในหัวใจเรามันจะ
 เป็นประโยชน์กับเราเห็นไหม ถ้าเราเปิดธรรมะสภาขึ้นมา เมื่อธรรมะสภาเกิดขึ้นมาแล้ว
 เราจะพูด จะกล่าว จะบอก จะแนะนำใครก็ได้ ในเมื่อเรามีความรู้จริง เรามีกฎหมายเป็น
 ที่ใช้บังคับได้ ไม่ใช่เราไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย

ถ้าเรามีกฎหมาย มีความจริงในหัวใจมันบังคับใช้ บังคับใช้ในไหน บังคับใช้ใน
 วัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เทวดา อินทร์ พรหม ก็มีเวรมีกรรมเหมือนกัน มีกติกา
 เหมือนกัน มีเวรมีกรรม เรื่องของกรรม เกิดเพราะกรรม เกิดเพราะความไม่รู้ เกิดเพราะ
 มาร

แล้วสังขธรรม ธรรมะสภามันมีกฎหมาย มีสิ่งที่บังคับให้สิ่งนี้สงบตัวได้ ให้สิ่งนี้
 เปลี่ยนแปลงได้ ให้สิ่งนี้ถึงสิ้นไปกับหัวใจนี้ได้ มันถึงเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น

นี่พูดถึงโลกเห็นไหม บอกว่าพูดถึงโลกกับธรรม บอกว่าให้พูดถึงธรรมๆ แต่เวลา
 ฉันทน์ร้อนหลวงพ่อพูดแต่เรื่องโลกๆ ไม่มีธรรมะเลย นี่ใจ พูดถึงว่าสิ่งที่เป็นโลก แต่ถ้า
 ใจเป็นธรรมก็พูดเพื่อคติธรรม เพื่อปัญญาธรรม เพื่อประโยชน์กับสังคม เอวัง